Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kaheksas koda)

20. september 2018 *

Eelotsusetaotlus – Tarbijakrediidilepingud – Direktiiv 93/13/EMÜ – Ebaõiglased lepingutingimused – Artikli 4 lõige 2 ja artikkel 5 – Kohustus koostada lepingutingimused selges ja arusaadavas keeles – Artikkel 7 – Niisuguste isikute või ühenduste pöördumine kohtu poole, kellel on õigustatud huvi kaitsta tarbijaid ebaõiglaste lepingutingimuste kasutamise eest – Riigisisesed õigusnormid, mis allutavad tarbijakaitseühingu menetlusse astumise võimaluse tarbija nõusolekule – Tarbijakrediit – Direktiiv 87/102/EMÜ – Artikli 4 lõige 2 – Kohustus märkida kirjalikus lepingus ära krediidi kulukuse aastamäär – Leping, mis sisaldab üksnes krediidi kulukuse aastamäära matemaatilist valemit, millele ei ole lisatud arvutuse tegemiseks vajalikke andmeid

Kohtuasjas C-448/17,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Krajský súd v Prešove (Prešovi maakohus, Slovakkia) 16. mai 2017. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 25. juulil 2017, menetluses

EOS KSI Slovensko s. r. o.

versus

Ján Danko,

Margita Danková,

menetluses osalesid:

Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS,

EUROOPA KOHUS (kaheksas koda),

koosseisus: koja president J. Malenovský, kohtunikud M. Safjan (ettekandja) ja M. Vilaras,

kohtujurist: E. Tanchev,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– Slovakkia valitsus, esindaja: B. Ricziová,

– Euroopa Komisjon, esindajad: A. Tokár ja N. Ruiz García,

* Kohtumenetluse keel: slovaki.

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiivi 93/13/EMÜ ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes (EÜT 1993, L 95, lk 29; ELT eriväljaanne 15/02, lk 288) artikli 4 lõiget 2 ja artikli 7 lõiget 1.

2 Taotlus esitati kohtuvaidluses, mille pooled on EOS KSI Slovensko s. r. o. (edaspidi „EOS“) ja Ján Danko ning Margita Danková, ja milles vaieldakse niisuguste summade tasumise nõude üle, mis kuuluvad maksmisele tarbijakrediidilepingu alusel.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Direktiiv 87/102

3 Nõukogu 22. detsembri 1986. aasta direktiivi 87/102/EMÜ tarbijakrediiti käsitlevate liikmesriikide õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta (EÜT 1987, L 42, lk 48, ELT eriväljaanne 15/01, lk 326), mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 1998. aasta direktiiviga 98/7/EÜ (EÜT 1998, L 101, lk 17; ELT eriväljaanne 15/04, lk 36) (edaspidi „direktiiv 87/102“), artiklis 1 on sätestatud järgmist:

„1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse krediidilepingute suhtes.

2. Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

[…]

d) krediidi üldkulud tarbijale – kõik kulud, kaasa arvatud intress ja muud maksed, mis tarbija peab krediidi eest tasuma;

e) krediidi kulukuse aastamäär – krediidi üldkulud tarbijale, mis on väljendatud antud krediidi kulukuse aastase määrana ning arvutatakse artikli 1a kohaselt.“

4 Direktiivi 87/102 artiklis 1a on ette nähtud:

“1. a. krediidi kulukuse aastamäär, mis võrdub kõigi tulevaste või olemasolevate kohustuste (laenud, tagasimaksed ja maksed) aastase ajaldatud väärtusega, milles on omavahel kokku leppinud võlausaldaja ja laenuvõtja, arvutatakse II lisas ettenähtud matemaatilise valemi abil.;

b. III lisas esitatakse neli arvutusmeetodit illustreerivat näidet.

2. Krediidi kulukuse aastamäära arvutamiseks määratakse kindlaks „krediidi üldkulud tarbijale“, nagu on määratletud artikli 1 lõike 2 punktis d, välja arvatud järgmised kulud […]:

[…]

4. a. Krediidi kulukuse aastamäär arvutatakse krediidilepingu sõlmimise ajal, ilma et see piiraks artikli 3 reklaami ja eripakkumisi käsitlevate sätete kohaldamist.;

b. Arvutamine toimub eeldusel, et krediidileping kehtib kokkulepitud aja ning et võlausaldaja ja tarbija täidavad oma kohustused kokkulepitud tingimuste kohaselt ning kindlaksmääratud tähtpäevadeks.

[…]

6. Kui krediidilepingud sisaldavad punkte, mis võimaldavad intressimäära ning krediidi kulukuse aastamääras sisalduvate muude kulude suuruse või taseme kõikumist, mida ei ole arvutamise ajal võimalik kindlaks määrata, eeldatakse krediidi kulukuse aastamäära arvutamisel, et intress ja muud maksud ei muutu ning kehtivad krediidilepingu lõpuni.

[…]“

5 Direktiivi artikli 4 lõikes 2 on sätestatud:

„Kirjalik leping sisaldab järgmist:

a) krediidi kulukuse aastamäär;

b) krediidi kulukuse aastamäära muutmise tingimused;

[…]“

6 Direktiiv 87/102 tunnistati kehtetuks alates 11. juunist 2010, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta direktiivi 2008/48/EÜ, mis käsitleb tarbijakrediidilepinguid ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 87/102/EMÜ (ELT 2008, L 133, lk 66, ja parandus ELT 2009, L 207, lk 14) artiklile 29. Arvestades põhikohtuasja asjaolude toimumise aega, jääb kõnesoleval juhtumil kohaldatavaks direktiiv 87/102.

Direktiiv 93/13

7 Direktiivi 93/13 artikli 1 lõikes 2 on sätestatud:

„Lepingutingimused, mis põhinevad kohustuslikel põhikirjasätetel või õigusnormidel ning nende rahvusvaheliste konventsioonide sätetel või põhimõtetel, millega liikmesriigid või [Euroopa Liit] on ühinenud, eelkõige transpordi valdkonnas, ei kuulu käesoleva direktiivi reguleerimisalasse.“

8 Selle direktiivi artikli 3 lõikes 1 on sätestatud:

„Lepingutingimus, mille suhtes ei ole eraldi kokku lepitud, loetakse ebaõiglaseks, kui see on vastuolus heausksuse tingimusega ning kutsub esile lepinguosaliste lepingust tulenevate õiguste ja kohustuste olulise tasakaalustamatuse, mis kahjustab tarbijat.“

9 Sama direktiivi artikkel 4 sätestab:

„1. Ilma et see piiraks artikli 7 kohaldamist, võetakse lepingutingimuse hindamisel arvesse lepingu sõlmimise objektiks oleva kauba või teenuse laad ning viidatakse lepingu sõlmimisel kõigile sellega kaasnevatele asjaoludele ning kõigile teistele kõnealuse või muu lepingu tingimustele, millest see sõltub.

2. Tingimuste õiglase või ebaõiglase iseloomu hindamine ei ole seotud lepingu põhiobjekti mõiste [ega hinna ja tasu sobivusega vastusooritusena pakutavate teenuste või kauba eest], kui kõnealused tingimused on koostatud lihtsas ja arusaadavas keeles.“ [Tsitaati on parandatud Euroopa Liidu Kohtus, kuna direktiivi eestikeelne tõlge on ebatäpne.]

10 Direktiivi artikkel 5 on sõnastatud järgmiselt:

„Lepingutes, mille kõik või teatavad tarbijale pakutavad tingimused esitatakse kirjalikult, peavad kõnealused tingimused olema koostatud lihtsas ja arusaadavas keeles. Kui lepingutingimuse tähenduse suhtes on kahtlusi, kohaldatakse tarbijale kõige soodsamat tõlgendust. Seda tõlgendamiseeskirja ei kohaldata artikli 7 lõikega 2 ettenähtud menetluste puhul.“

11 Direktiivi 93/13 artikli 6 lõike 1 kohaselt:

„Liikmesriigid sätestavad, et ebaõiglased tingimused lepingus, mille müüja või teenuste osutaja on […] tarbijaga sõlminud, ei ole [siseriiklikes õigusaktides sätestatud tingimustel] tarbijale siduvad ning [et leping jääb muus osas pooltele siduvaks, kui see saab kehtida ka ilma ebaõiglaste tingimusteta].“ [Tsitaati on parandatud Euroopa Liidu Kohtus, kuna direktiivi eestikeelne tõlge on ebatäpne.]

12 Nimetatud direktiivi artiklis 7 on sätestatud:

„1. Liikmesriigid tagavad, et tarbijate ja konkurentide huvides oleksid olemas piisavad ja tõhusad vahendid, et lõpetada ebaõiglaste tingimuste seadmine lepingutes, mis müüjad või teenuste osutajad tarbijatega sõlmivad.

2. Lõikes 1 nimetatud vahendite hulka kuuluvad sätted, mille kohaselt isikud ja organisatsioonid, kellel on liikmesriigi õiguse alusel õigustatud huvi tarbijat kaitsta, võivad kooskõlas siseriikliku õigusega pöörduda kohtute või pädevate haldusasutuste poole, kes otsustavad üldiseks kasutamiseks mõeldud lepingutingimuste ebaõigluse üle ning võivad kohaldada asjakohaseid ja tõhusaid vahendeid, et lõpetada selliste tingimuste jätkuv kasutamine.

3. Võttes vajalikul määral arvesse siseriiklikke õigusakte, on võimalik lõikes 2 nimetatud õiguskaitsevahendeid kasutada eraldi või koos ühe ja sama majandusharu mitme müüja või teenuste osutaja või nende ühingute vastu, mis kasutavad või soovitavad kasutada samu või samalaadseid üldisi lepingutingimusi.“

13 Direktiivi artiklis 8 on sätestatud:

„Tarbijakaitse kõrgema taseme tagamiseks võivad liikmesriigid käesoleva direktiivi reguleerimisalas kehtestada või säilitada rangemad sätted, kui need on kooskõlas asutamislepinguga.“

Slovaki õigus

14 Slovaki tsiviilseadustiku (Občiansky zákonník) artiklis 53a, millega võeti üle direktiivi 93/13 artikli 7 lõige 1, keelatakse müüjal või teenuse osutajal sellise lepingutingimuse kasutamine, mille mõni kohus on tarbijakaitse valdkonna kohtuvaidluse raames juba ebaõiglaseks tunnistanud. Selles sättes on siiski nõutud, et vastava vaidluse peab olema algatanud tarbija või juhul, kui tarbija on kostja, et ta esitaks menetluses omapoolsed seisukohad.

15 Seaduse nr 99/1963, millega kehtestatakse tsiviilkohtumenetluse seadustik (zákon č. 99/1963 Zb., Občiansky súdny poriadok; edaspidi „tsiviilkohtumenetluse seadustik“) sätestab põhikohtuasja asjaolude suhtes kohaldatava redaktsiooni artiklis 93 järgmist:

„1. Hageja või kostja nõuete toetuseks võib menetlusse astuda isik, kellel on õiguslik huvi kohtumenetluse tulemi vastu […].

2. Hageja või kostja nõuete toetuseks võib menetlusse astuda ka juriidiline isik, kelle tegevusalaks on õiguste kaitse mõne erinormi alusel.

3. See isik astub menetlusse omal algatusel või menetluspoole taotlusel, mille toimetab kätte kohus. Kohus võtab seisukohta menetlusse astumise lubatavuse kohta vaid juhul, kui temalt seda palutakse.

4. Menetlusse astujal on samad õigused ja kohustused kui menetluse poolel. Siiski tegutseb ta vaid enda nimel. Kui seisukohad, mille ta menetluses esitas, on selle poole omadega vastuolus, kelle toetuseks ta menetlusse astus, siis hindab kohus neid pärast kõigi asjaolude analüüsi.“

16 Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklis 172 on sätestatud:

„1. Kohus võib ka ilma avaldaja sõnaselge taotluseta ja ilma võlgnikku ära kuulamata teha maksekäsu, kui võlanõue on maksekäsu avalduses avaldaja esitatud asjaoludega põhjendatud. Maksekäsus määrab kohus, et võlgnik peab avaldajale sissenõutava võlgnevuse ja kohtukulud tasuma 15 päeva jooksul maksekäsu teatavakstegemisest või esitama maksekäsu teinud kohtule selle tähtaja jooksul maksekäsu peale vastulause. Maksekäsu peale esitatud vastulause peab olema sisuliselt põhistatud. […]

[…]

3. Kui kohus ei tee maksekäsku, siis määrab ta, et toimub kohtuistung.

[…]

7. Kui avalduses on käsitletud õigust, mis on osaliselt õigusnormidega ilmselges vastuolus, siis teeb kohtunik avaldaja nõusolekul maksekäsu ainult selle osa suhtes, mida see vastuolu ei puuduta; kui niisugust nõusolekut on kord väljendatud, siis toimub menetlus ainult selle osa suhtes ja kohus ei tee muus osas otsust. Menetlus jääb ka pärast seda, kui kohus on maksekäsu teinud, puudutama avalduse seda osa, mille kohta kohus vastavat maksekäsku tehes otsuse langetas; see säte kuulub kohaldamisele ka juhul, kui esitatakse vastulause.

[…]

9. Kui tuginetakse tarbijaga sõlmitud lepingu alusel tasumisele kuuluva summa nõudeõigusele, siis ei tee kohus maksekäsku, kui leping sisaldab ebaõiglasi tingimusi.“

17 Vastavalt seaduse nr 258/2001 tarbijakrediidi kohta, põhikohtuasja asjaolude suhtes kohaldatava redaktsiooni artikli 4 lõigu 2 punktile g loetakse tarbijakrediit juhul, kui tarbijakrediidileping ei sisalda krediidi kulukuse aastamäära, intressi- ja kuluvabaks.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

18 J. Danko sõlmis 24. oktoobril 2005 Všeobecná úverová banka a.s.-iga uuendatava tarbijakrediidilepingu summas 30 000 Slovaki krooni (SKK) (ligikaudu 995,82 eurot). Seejärel andis laenuandja sellest lepingust tuleneva nõude üle EOSile, kes on inkassoettevõtja.

19 Eelotsusetaotlusest nähtub, et põhikohtuasjas vaidluse all olev leping ei sisaldanud krediidi kulukuse aastamäära sisaldavat teavet ja et seal oli ära toodud üksnes krediidi kulukuse aastamäära arvutamise matemaatiline valem, millele ei olnud lisatud arvutuse tegemiseks vajalikke üksikasju.

20 EOS esitas laenuvõtja lepingurikkumisele tuginedes Okresný súd Humennésse (Humenné esimese astme kohus) maksekäsu kiirmenetluse avalduse 1 123,12 euro nõudes, millele lisandus viivis määras 9,5%. EOS palus teha maksekäsu kiirmenetluses tsiviilseadustiku artikli 172 lõike 1 alusel; niisugust menetlust iseloomustab asjaolu, et sisuline otsus tehakse ilma kohtuistungit korraldamata, ilma tõendeid kogumata ja üksnes avaldaja väidete alusel.

21 Okresný súd Humenné (Humenné esimese astme kohus) tegi taotletud maksekäsu 24. augustil 2012. aastal. Seda maksekäsku ei teinud mitte kohtunik, vaid avalik teenistuja. Nimetatud kohus ei võtnud arvesse, et põhikohtuasjas vaidluse all olevas laenulepingus ei olnud krediidi kulukuse aastamäära märgitud ega analüüsinud selle lepingu tingimuste väidetavalt ebaõiglast laadi.

22 Slovaki tarbijakaitseühing HOOS (Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS; edaspidi „HOOS“), kes astus Jan Danko ja Margita Danková õiguste kaitseks menetlusse, esitas maksekäsule vastuväite.

23 Okresný súd Humenné (Humenné esimese astme kohus) jättis 17. jaanuaril 2013. aastal vastuväite rahuldamata põhjusel, et kuna tarbija ei esitanud ise vastuväidet, ei olnud tingimused HOOSi menetlusse astumiseks täidetud.

24 Krajský súd v Prešove (Prešovi maakohus, Slovakkia), kellele HOOS esitas määruskaebuse, tühistas 30. septembri 2013. aasta otsusega eelmises punktis käsitletud määruse ja kohustas Okresný súd Humennéd korraldama kohtuistungi, koguma tõendeid ja tegema kohtuasjas uue sisulise otsuse pärast seda, kui ta on teostanud põhikohtuasjas vaidluse all oleva krediidilepingu tingimuste üle kohtulikku kontrolli. Krajský súd v Prešove (Prešovi maakohus) võttis HOOSi vastulause menetlusse põhjusel, et HOOSil on samad õigused, mis tarbijal-laenuvõtjal, ja leidis, et põhikohtuasja ei saa läbi vaadata kiirmenetluses, sest see välistab kohtuistungi korraldamise ja tõendite kogumise.

25 Riigiprokurör (Slovakkia) esitas Krajský súd v Prešove (Prešovi maakohus) kohtumääruse peale erakorralise kassatsioonkaebuse Najvyšší súdi (Slovaki Vabariigi kõrgeim kohus).

26 Najvyšší súd (Slovaki Vabariigi kõrgeim kohus) tühistas 10. märtsi 2015. aasta määrusega Krajský súd v Prešove (Prešovi maakohus) kohtumääruse ja saatis kohtuasja uueks arutamiseks tagasi sellele kohtule. Esimesena nimetatud kohus tuvastas, et tarbijakaitseühenduse menetlusse astumine eesmärk saab täituda ainult siis, kui tekib kohtuvaidlus, st alles alates hetkest, mil tarbija esitab maksekäsu peale vastulause.

27 Krajský súd v Prešovel (Prešovi maakohus), kes kohtuasja sisuliselt lahendama asus, tekkis küsimus, kas käesolevas kohtuasjas kohaldatavad riigisisesed menetlusnormid on kooskõlas liidu õiguses ette nähtud võrdväärsuse põhimõttega osas, mis puudutab tingimusi, mil tarbijakaitseühendus võib tarbija kaitseks menetlusse astuda, Slovaki õiguse üldnormide taustal, mis reguleerivad kostja huvides menetlusse astumist.

28 Sellega seoses toob eelotsusetaotluse esitanud kohus välja, et juhul, kui kostjast tarbija on Slovaki tsiviilseadustiku artiklis 53a sätestatud menetluses, mille abil soovitakse lõpetada ebaõiglaste tingimuste seadmine lepingutes, mille müüjad või teenuste osutajad tarbijatega sõlmivad, teadmatuses ja passiivne ja kui temaga ei saada ühendust, siis ei ole tarbija õigused piisavalt kaitstud, kui kohus, kellele on esitatud maksekäsu tegemise avaldus, peaks loobuma kontrollimast, kas asjasse puutuvad lepingutingimused on ebaõiglased.

29 Ent Slovaki õigusnormid ei võimalda tarbijakaitseühendusel tarbija huvides menetlusse astuda, kuivõrd neis sätetes on nõutud, et:

– tarbija annaks niisuguseks menetlusse astumiseks oma kirjaliku nõusoleku;

– tarbijakaitseühenduse esitatud väidetega oleks nõustunud ka tarbija ise kostja staatuses;

– tarbija annaks oma nõusoleku, et niisugune ühing võiks vaidlustada tarbijat puudutava kohtuotsuse.

30 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul kohaldati Slovaki õigust põhikohtuasjas vähem soodsalt kui siis, kui oleks olnud tegemist olukorraga, mis ei sisalda ühtegi liidu õiguse alla kuuluvat elementi; sellega rikuti 27. veebruari 2014. aasta kohtuotsusest Pohotovosť (C-470/12, EU:C:2014:101, punkt 46) lähtuvat kohtupraktikat. Nimelt, olukorras, mis ei kuulu liidu õiguse alla, saab kohtuvaidlus alguse päeval, mil esitatakse menetluse algatusdokument riigisisesele kohtule, mis tähendab, et menetlusse astujal on õigus astuda menetlusse alates selle algusest.

31 Mis viimaseks puudutab põhikohtuasjas kõne all olevat lepingutingimust, mis käsitleb krediidi kulukuse aastamäära, siis on eelotsusetaotluse esitanud kohus seisukohal, et see ei ole läbipaistev ja on heade kommetega vastuolus, nii et Slovaki õiguse järgi ei tohiks põhikohtuasjas kõne all oleva laenuga kaasneda ei intresse ega muid kulusid. Selle kohtu arvates oleks niisugune sanktsioon proportsionaalne ja hoiatav, arvestades nõudmisi, mille Euroopa Kohus pani paika 9. novembri 2016. aasta kohtuotsuses Home Credit Slovakia (C-42/15, EU:C:2016:842, punktid 65 ja 69).

32 Neil asjaoludel otsustas Krajský súd v Prešove (Prešovi maakonnakohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas arvestades kohtuasjas C-470/12 (EU:C:2014:101) Pohotovosť [27. veebruaril 2014] tehtud otsust ja Euroopa Kohtu kaalutlusi, mis on väljendatud ka [selle] otsuse põhjenduste punktis 46, on liidu õiguses kehtiva võrdväärsuse põhimõttega vastuolus õigusnorm, mis olukorras, kus seadusega kaitstud huvid ja tarbija õigus kaitsele ebaõiglaste lepingutingimuste eest on võrdväärsed, ei luba juriidilisel isikul, kelle tegevuse eesmärk on tarbijate kollektiivsete huvide kaitse ebaõiglaste lepingutingimuste eest ja direktiivi [93/13] artikli 7 lõikes 1 sätestatud eesmärgi saavutamine, nagu see on üle võetud tsiviilseadustiku artikli 53a lõigetes 1 ja 2, võlgnikust tarbija nõusoleku puudumisel osaleda iseseisva nõudeta kolmanda isikuna (menetlusse astujana) kohtumenetluses algusest peale ja saavutada kõnealuses kohtumenetluses kaitsemeetmete abil tarbija tõhus kaitse ebaõiglaste tüüptingimuste kasutamise eest, samal ajal, kui muul juhul ei vaja iseseisva nõudeta kolmas isik (menetlusse astuja), kes astub menetlusse võlgniku toeks ja kelle huvi on määratleda lepingu põhiobjekti mõiste (omakapital) materiaalõiguses, kohtumenetlusse astumiseks, vastupidi tarbijakaitseühingule, selle võlgnikust kostja nõuolekut, kelle toetuseks ta kohtumenetlusse astub, et osaleda selles menetluses algusest peale ja võtta võlgniku kaitseks tõhusaid õiguslikke meetmeid?

2. Kas [Euroopa Kohtu 30. aprilli 2014. aasta kohtuotsust Kásler ja Káslerné Rábai (C-26/13, EU:C:2014:282) ja 23. aprilli 2015. aasta kohtuotsust Van Hove (C-96/14, EU:C:2015:262) arvestades tuleb] direktiivi 93/13 artikli 4 lõikes 2 kasutatud väljendit „koostatud lihtsas ja arusaadavas keeles“ tõlgendada nii, et lepingutingimuse võib lugeda ebaselgeks ja arusaamatuks – mille õiguslik tagajärg on, et kohus kontrollib selle ebaõiglust omal algatusel – isegi juhul, kui seda reguleeriv õigusakt on iseenesest keeruline, selle õiguslikud tagajärjed tavatarbijale raskesti etteaimatavad ja selle mõistmise huvides on üldiselt vaja professionaalset õigusnõustamist, mille kulud ei ole proportsionaalsed hüvitise väärtusega, mida tarbija lepingu alusel saab?

3. Kas – juhul, kui kohus otsustab tarbijalepingust tulenevate õiguste üle, millele tuginetakse nõudeis tarbijast võlgniku vastu, üksnes avaldaja väidete põhjal maksekäsu kiirmenetluses ning menetluses ei kohaldata ühelgi viisil tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 172 lõiget 9, mis välistab maksekäsu tegemise tarbijalepingus sisalduvate ebaõiglaste lepingutingimuste korral – on liidu

õigusega vastuolus liikmesriigi õigusnorm, mis, arvestades, et vastuväite esitamisaeg on lühike ja tarbija võib olla kättesaamatu või tegevusetu, jätab tarbijakaitseühingu, kes on kvalifitseeritud ja volitatud saavutama direktiivi [93/13] artikli 7 lõikes 1 sätestatud eesmärki, nagu see on üle võetud tsiviilseadustiku artikli 53a lõigetes 1 ja 2, tarbija nõusoleku (tarbija sõnaselge vastuseisu) puudumisel ainsa võimaluseta kaitsta tarbijat vastuväitega maksekäsule olukorras, kus kohus ei täida tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 172 lõikes 9 sätestatud kohustust?

4. Kas teisele ja kolmandale küsimusele vastamisel võib pidada oluliseks asjaolu, et õigussüsteemis ei ole tarbijale antud õigust kohustuslikule õigusnõustamisele ja et tema õigusalane teadmatus, teda esindava juristi puudumine, võib kaasa tuua arvestatava ohu, et ta ei ole teadlik lepingutingimuste ebaõiglusest ja ta ei toimi viisil, et tema toetuseks võiks kohtumenetlusse astuda tarbijakaitseühing, kes on kvalifitseeritud ja volitatud saavutama direktiivi 93/13 artikli 7 lõikes 1 sätestatud eesmärki, nagu see on tsiviilseadustiku artikli 53a lõigetes 1 ja 2 üle võetud?

5. Kas liidu õigusega ja nõudega hinnata kõiki kaasnevaid asjaolusid direktiivi 93/13 artikli 4 lõike 1 tähenduses on vastuolus õigusnorm, nagu maksekäsu kiirmenetluses (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 172 lõige 1 ja sellele järgnevad), mis võimaldab (1) anda müüjale või teenuseosutajale kohtuotsuse mõjuga määrusega õiguse saada rahalist hüvitist (2) kiirmenetluses (3) mida viib läbi kohtu haldustöötaja (4) ainult müüja või teenuseosutaja avalduse põhjal ning seda (5) tõendeid kogumata ja olukorras, kus (6) tarbijat ei esinda jurist (7) ja teda ei saa ilma tema nõuolekuta tõhusalt kaitsta tarbijakaitseühing, kes on kvalifitseeritud ja volitatud saavutama direktiivi [93/13] artikli 7 lõikes 1 sätestatud eesmärki, nagu see on tsiviilseadustiku artikli 53a lõigetes 1 ja 2 üle võetud?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

33 Oma esimese küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas direktiivi 93/13 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus niisugused riigisisesed normid, nagu põhikohtuasjas kõne all olevad, mis ei luba tarbijakaitseühendusel üht tarbijat puudutavas maksekäsu kiirmenetluses tarbija huvides menetlusse astuda ja esitada maksekäsule vastulauset, kui tarbija ise ei ole maksekäsku vaidlustanud.

34 Sellega seoses tuleb märkida, et direktiivi 93/13 artikli 7 lõige 1 kohustab liikmesriike tagama, et oleksid olemas piisavad ja tõhusad vahendid, et lõpetada ebaõiglaste tingimuste kasutamine tarbijalepingutes. Selle direktiivi artikli 7 lõikest 2 tuleneb, et nimetatud vahendite hulgas on nende isikute ja organisatsioonide võimalus pöörduda kohtute poole, kellel on õiguspärane huvi tarbijat kaitsta, et paluda kohtutel otsustada, kas üldiseks kasutamiseks mõeldud lepingutingimused on ebaõiglased, ning saavutada sellisel juhul nende keelamine (27. veebruari 2014. aasta kohtuotsus Pohotovosť, C-470/12, EU:C:2014:101, punkt 43 ja seal viidatud kohtupraktika).

35 Ei direktiivis 93/13 ega ka hilisemates direktiivides, mis täiendavad tarbijate huve kaitsvat normistikku, ei ole aga sätet, mis reguleeriks rolli, mis võiks või peaks olema tarbijakaitseühingutel üksikvaidlustes, mille üks pool on tarbija. Nii ei reguleeri direktiiv 93/13 küsimust, kas sellistel ühingutel peaks olema õigus astuda üksikvaidlustes tarbija toetuseks menetlusse (vt selle kohta 27. veebruari 2014. aasta kohtuotsus Pohotovosť, C-470/12, EU:C:2014:101, punkt 45).

36 Sellest järeldub, et kui puuduvad liidu õigusnormid, mis reguleeriksid tarbijakaitseühingute võimalust astuda tarbijat puudutavates üksikvaidlustes menetlusse, tuleb iga liikmesriigi õiguskorras need normid menetlusautonoomia põhimõttest lähtudes sätestada, kuid siiski tingimusel, et need ei oleks vähem soodsad kui sarnaseid olukordi siseriiklikus õiguses reguleerivad normid (võrdväärsuse põhimõte) ning

et need ei muudaks liidu õigusega antud õiguste teostamist praktiliselt võimatuks või ülemäära keeruliseks (tõhususe põhimõte) (vt selle kohta 27. veebruari 2014. aasta kohtuotsus Pohotovosť, C-470/12, EU:C:2014:101, punkt 46).

37 Mis esiteks puudutab võrdväärsuse põhimõtet, siis kinnitab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et tingimused, millele põhikohtuasjas kõne all olevad riigisisesed õigusnormid allutavad tarbijakaitseühenduse menetlusse astumise võimaluse, on soodsamad olukorras, kus vaidlus toimub üksnes riigisiseste normide alusel, võrreldes olukorraga, kus see rajaneb liidu õiguse normidel. Kohtuasjas, mis ei sisalda liidu õiguse alla kuuluvaid üksikasju, saab kohtuvaidlus riigisiseste normide kohaselt alguse päevast, mil kohtule on esitatud menetluse algatusdokument, nii et menetlusse astujal on võimalik astuda menetlusse alates menetlusse algusest, ent niisuguses kohtuasjas, nagu põhikohtuasi, mis kuulub liidu õiguse alla, näib aga, et kohtuvaidlus saab alguse alles alates hetkest, mil tarbija esitab maksekäsule vastulause, kusjuures asjasse puutuv tarbijakaitseühendus ei või astuda menetlusse enne kohtuvaidluse algust.

38 Sellega seoses olgu märgitud, et võrdväärsuse põhimõtte järgimine eeldab liikmesriigi normi erisusteta kohaldamist menetluste suhtes, mis rajanevad kas liidu õigusel või riigisisesel õigusel (vt selle kohta 20. oktoobri 2016. aasta kohtuotsus Danqua, C-429/15, EU:C:2016:789, punkt 30).

39 Järelikult tuleb seda põhimõtet tõlgendada nii, et sellega on vastuolus niisugused riigisisesed õigusnormid, mis kehtestavad tarbijakaitseühenduste menetlusse astumisele liidu õigusel rajanevates vaidluses ebasoodsamad tingimused kui üksnes riigisisesel õigusel rajanevates vaidlustes niisuguse ühenduse suhtes kehtivad menetlusse astumise tingimused.

40 Kuigi Slovaki valitsus väidab selle kohta oma kirjalikes seisukohtades, et riigisiseste normide diferentseeritud kohaldamine, mille eelotsusetaotluse esitanud kohus tuvastas, ei tulene sellest, kas kohtuvaidlus on seotud liidu õigusega või mitte, vaid erinevate menetluste erinevast laadist, tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtul, kellele on otseselt teada tema riigisiseses õiguskorras ette nähtud õiguskaitsevahendite menetluslikud üksikasjad, kontrollida, kas tema lahendada olevas kohtuasjas on võrdväärsuse põhimõtet järgitud, analüüsides puudutatud õiguskaitsevahendeid nende eseme, aluse ja põhielementide seisukohast.

41 Mis teiseks puudutab tõhususe põhimõtet, siis on Euroopa Kohus juba otsustanud, et see, kui tarbijakaitseühingul ei lubata astuda menetlusse, mille üks pool on tarbija, ei kahjusta tema kui seda liiki ühingu õigust tõhusale õiguskaitsevahendile, et kaitsta oma õigusi, eelkõige kollektiivhagi esitamise õigust, mida on tunnustatud direktiivi 93/13 artikli 7 lõikes 2. Muus osas tuleb lisada, et põhikohtuasjas käsitletavate õigusnormide kohaselt võib ühing esindada niisugust tarbijat tema volitusel kõigis menetlustes, sealhulgas täitemenetluses (vt selle kohta 27. veebruari 2014. aasta kohtuotsus Pohotovosť, C-470/12, EU:C:2014:101, punktid 54 ja 55).

42 Neil asjaoludel ei tundu, et põhikohtuasjas vaidluse all olevad riigisisesed õigusnormid oleksid vastuolus tõhususe põhimõttega, mis puudutab tarbijakaitseühingute õigust astuda tarbijat puudutavas vaidluses menetlusse niisuguses olukorras, nagu on kõne all põhikohtuasjas.

43 Arvestades kõiki eelnevalt esitatud kaalutlusi, tuleb esimesele küsimusele vastata, et direktiivi 93/13, koostoimes võrdväärsuse põhimõttega, tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus niisugused riigisisesed normid, nagu põhikohtuasjas kõne all olevad, mis ei luba tarbijakaitseühendusel üht tarbijat puudutavas maksekäsu kiirmenetluses tarbija huvides menetlusse astuda ja esitada maksekäsule vastulauset, kui tarbija ise ei ole maksekäsku vaidlustanud, juhul kui nendes riigisisestes normides on kehtestatud tarbijakaitseühenduste menetlusse astumisele liidu õigusel rajanevates vaidlustes ebasoodsamad tingimused kui üksnes riigisisesel õigusel rajanevates vaidlustes niisuguse ühenduse suhtes kehtivad menetlusse astumise tingimused; viimast tuleb kontrollida eelotsusetaotluse esitanud kohtul.

Kolmas, neljas ja viies küsimus

44 Kolmanda, neljanda ja viienda küsimusega, mida tuleb käsitleda koos, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 93/13 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus niisugused riigisisesed õigusnormid, nagu on vaidluse all põhikohtuasjas, mis – nähes tarbija suhtes maksekäsu tegemise staadiumis ette müüja või teenuse osutaja ja tarbija vahel sõlmitud lepingus sisalduvate tingimuste ebaõigluse kontrolli – ühelt poolt annavad kohtuametnikule, kes ei ole kohtunik, pädevuse teha maksekäsk, ja teiselt poolt näevad ette, et tähtaeg, mille jooksul vastulause esitada tuleb, on piiratud viieteistkümne päevaga ning et vastulause peab olema sisuliselt põhistatud.

45 Sellega seoses olgu öeldud, et Euroopa Kohus on juba otsustanud, et direktiivist 93/13 tulenevate õiguste tõhusat kaitset saab tagada üksnes tingimusel, et riigisisene menetluskord võimaldab maksekäsumenetluse raames või maksekäsu täitmise menetluses kohtul omal algatusel kontrollida asjaomases lepingus sisalduvate tingimuste potentsiaalselt ebaõiglast laadi (vt selle kohta 18. veebruari 2016. aasta kohtuotsus Finanmadrid EFC, C-49/14, EU:C:2016:98, punktid 45 ja 46).

46 Eeldusel, et maksekäsu täitmise menetluse staadiumis ei ole nähtud ette asjaomases lepingus sisalduvate tingimuste potentsiaalselt ebaõiglase laadi kohtupoolset omal algatusel kontrolli, tuleb riigisiseseid õigusnorme pidada direktiiviga 93/13 tagada soovitud kaitse tõhusust kahjustavaks, kui neis normides ei ole nähtud niisugust kontrolli ette maksekäsu tegemise staadiumis või siis, kui niisugune kontroll on nähtud ette ainult juba tehtud maksekäsule vastulause esitamise staadiumis, kuigi esineb arvestatav risk, et asjasse puutuv tarbija ei esita nõutud vastulauset kas selleks ette nähtud iseäranis lühikese tähtaja tõttu või kulude tõttu, mida kohtusse pöördumine vaidlustatud võlasumma suurust arvestades kaasa tooks, või seetõttu, et riigisisestes õigusnormides ei ole nähtud ette kohustust, et tarbijale tuleb teha teatavaks kogu info, mis on vajalik, et ta saaks teha kindlaks oma õiguste ulatuse (vt analoogia alusel 14. juuni 2012. aasta kohtuotsus Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, punkt 54 ja 18. veebruari 2016. aasta kohtuotsus Finanmadrid EFC, C-49/14, EU:C:2016:98, punkt 52).

47 Kõnesoleval juhtumil on tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 172 lõikes 9 sätestatud, et kui tuginetakse tarbijaga sõlmitud lepingu alusel tasumisele kuuluva summa nõudeõigusele, ja kui võlgnik on tarbija, siis ei tee kohus maksekäsku, kui leping sisaldab ebaõiglasi tingimusi.

48 Eelotsusetaotluses on siiski täpsustatud, et riigisisestes normides on antud maksekäskude tegemise pädevus ametnikele, kes kuuluvad küll kohtu töötajaskonda, aga ei ole kohtunikud.

49 Selle kohta olgu märgitud, et direktiivi 93/13 soovitud toime säilitamisega on vastuolus, kui riigisisesed õigusnormid lubavad maksekäsu tegemist ilma, et tarbijale oleks üheski menetlusetapis tagatud, et ebaõiglaste tingimuste puudumist lepingus kontrolliks kohus (vt selle kohta 18. veebruari 2016. aasta kohtuotsus Finanmadrid EFC, C-49/14, EU:C:2016:98, punkt 45).

50 Seega ei kahjusta asjaolu, et riigisiseste õigusnormidega antakse maksekäsu tegemise pädevus ametnikule, kes ei ole kohtunik, direktiivi 93/13 soovitud toime säilitamist, kui kohtulik kontroll ebaõiglaste tingimuste puudumise üle lepingus on ette nähtud kas maksekäsu täitmise staadiumis või vastulause esitamise korral.

51 Nagu sai aga märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 46, tagab see, et niisugune kontroll on võimalik ainult vastulause staadiumis, direktiivi 93/13 soovitud toime vaid siis, kui tarbijaid ei heidutata niisugust vastulauset esitamast.

52 Põhikohtuasjas on riigisisestes õigusnormides nähtud ette ainult 15-päevane tähtaeg, mille jooksul tarbija võib esitada maksekäsule vastulause; samuti on neis normides nõutud, et vastulause oleks sisuliselt põhistatud.

53 Seega esineb selliste õigusnormide puhul arvestatav risk, et asjasse puutuv tarbija ei esita vastulauset, mis on nõutud selleks, et kõnealuse lepingus sisalduvate tingimuste omal algatusel kontrolli teostaks kohtunik.

54 Neid kaalutlusi arvestades tuleb kolmandale, neljandale ja viiendale küsimusele vastata, et direktiivi 93/13 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus niisugused riigisisesed õigusnormid, nagu on vaidluse all põhikohtuasjas, mis – nähes tarbija suhtes maksekäsu tegemise staadiumis ette müüja või teenuse osutaja ja tarbija vahel sõlmitud lepingus sisalduvate tingimuste ebaõigluse kontrolli – ühelt poolt annavad kohtuametnikule, kes ei ole kohtunik, pädevuse teha maksekäsk, ja teiselt poolt näevad ette, et tähtaeg, mille jooksul vastulause esitada tuleb, on piiratud viieteistkümne päevaga ning et vastulause peab olema sisuliselt põhistatud; vastuolu esineb juhul, kui niisugune omal algatusel kontroll ei ole ette nähtud maksekäsu täitmise staadiumis, mida tuleb kontrollida eelotsusetaotluse esitanud kohtul.

Teine küsimus

Vastuvõetavus

55 Slovaki valitsus väidab oma kirjalikes seisukohtades sisuliselt, et see küsimus on hüpoteetiline, sest kui eelotsusetaotluse esitanud kohus tunnustaks HOOSi õigust menetluses osaleda, siis tooks see kaasa Okresný súd Humenné (Humenné esimese astme kohus) 17. jaanuari 2013. aasta kohtumääruse tühistamise ja kohtuasja uueks arutamiseks tagasisaatmise sellele kohtule. Seega ei tee eelotsusetaotluse esitanud kohus otsust asjasse puutuva lepingutingimuse ebaõiglase laadi kohta.

56 Sellega seoses tuleb märkida, et vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale eeldatakse, et liidu õiguse tõlgendamise küsimused, mille liikmesriigi kohus on esitanud õiguslikus ja faktilises raamistikus, mille ta on määratlenud omal vastutusel ja mille paikapidavust Euroopa Kohus ei pea kontrollima, on asjakohased. Liikmesriigi kohtu esitatud eelotsusetaotluse saab Euroopa Kohus jätta läbi vaatamata vaid siis, kui on ilmne, et liidu õigusnormi tõlgendamine, mida riigisisene kohus palub, ei ole mingil viisil seotud põhikohtuasja faktiliste asjaolude või esemega, või ka juhul, kui probleem on hüpoteetiline või kui Euroopa Kohtule ei ole teada vajalikke faktilisi või õiguslikke asjaolusid, et anda tarvilik vastus talle esitatud küsimustele (21. septembri 2017. aasta kohtuotsus Malta Dental Technologists Association ja Reynaud, C-125/16, EU:C:2017:707, punkt 28 ja seal viidatud kohtupraktika).

57 Lisaks on riigisisese kohtu otsustada, millises menetlusstaadiumis on tal vaja esitada Euroopa Kohtule eelotsuse küsimus (21. septembri 2017. aasta kohtuotsus Malta Dental Technologists Association ja Reynaud, C-125/16, EU:C:2017:707, punkt 29 ja seal viidatud kohtupraktika).

58 Arvestades viidatud kohtupraktikat ja esimesele, kolmandale, neljandale ja viiendale küsimusele antud vastust tuleb tõdeda, et teine küsimus on vastuvõetav.

Sisulised küsimused

59 Oma teise küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 93/13 artikli 4 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et tarbijakrediidilepingus sisalduvat krediidi kulukuse aastamäära käsitlevat tingimust tuleb pidada selle sätte mõttes selgelt ja arusaadavalt koostatuks, kui nimetatud lepingus ei ole esiteks märgitud krediidi kulukuse aastamäära ja on ära toodud üksnes krediidi kulukuse aastamäära arvutamise valem, millele ei ole lisatud arvutuse tegemiseks vajalikke andmeid, ja teiseks, kui lepingus ei ole ära toodud intressimäära.

60 Sissejuhatuseks olgu märgitud, et direktiivi 93/13 artikli 4 lõikes 2 on sätestatud, et tarbijaga sõlmitud lepingu tingimuste õiglase või ebaõiglase iseloomu hindamine ei ole seotud lepingu põhiobjekti mõiste ega hinna ja tasu sobivusega vastusooritusena pakutavate teenuste või kauba eest, kui kõnealused tingimused on koostatud lihtsas ja arusaadavas keeles.

61 Sellega seoses on Euroopa Kohtul juba olnud juhust täpsustada, et lepingutingimuste läbipaistvuse nõuet, mida on meenutatud ka direktiivi 93/13 artiklis 5, ei saa taandada nende tingimuste pelgale arusaadavusele vormilises ja grammatilises mõttes, vaid vastupidi – kuivõrd direktiiviga rakendatud kaitsesüsteem lähtub eeldusest, et tarbija on suhetes müüja või teenuseosutajaga nõrgemal positsioonil ja seda eeskätt teabe osas, siis tuleb kõnealust lepingutingimuste selges ja arusaadavas keeles koostamise nõuet ja seega läbipaistvuse nõuet mõista laialt (20. septembri 2017. aasta kohtuotsus Andriciuc jt, C-186/16, EU:C:2017:703, punkt 44 ja seal viidatud kohtupraktika).

62 Eelöeldust järeldub, et selle kindlakstegemiseks, kas krediidilepingu kulukust ja seega lepingu põhiobjekti puudutav tingimus on koostatud selges ja arusaadavas keeles, tuleb võtta kogumis arvesse kõiki neid liidu õigusnorme, milles on nähtud ette tarbija teavitamise kohustus ja mis võivad kõne all olevalepingu suhtes kohaldatavad olla.

63 Euroopa Kohus on juba direktiiviga 87/102 seoses leidnud, et arvestades selle direktiiviga taotletavat eesmärki kaitsta tarbijat ebaõiglaste laenutingimuste eest ja selleks, et võimaldada tal saada täies ulatuses teada sõlmitava lepingu täitmise tingimused, millega ta lepingu sõlmimisel nõustub, on direktiivi artiklis 4 nõutud, et laenuvõtjale oleksid teada kõik asjaolud, mis võivad tema kohustuse ulatust mõjutada (9. juuli 2015. aasta kohtuotsus Bucura, C-348/14, ei avaldata, EU:C:2015:447, punkt 57 ja seal viidatud kohtupraktika).

64 Direktiivi 87/102 artikli 4 lõiked 1 ja 2 sätestavad, et krediidileping tuleb sõlmida kirjalikult ning see peab sisaldama krediidi kulukuse aastamäära ning tingimusi, mille kohaselt on seda võimalik muuta. Selle direktiivi artikkel 1a määrab kindlaks krediidi kulukuse aastamäära arvutamismeetodid ning täpsustab oma lõike 4 punktis a, et see tuleb arvutada „lepingu sõlmimise ajal“. Ühtse matemaatilise valemi alusel arvutatud määrana tarbija teavitamine tarbijakrediidi üldkuludest on olulise tähtsusega (vt selle kohta 16. novembri 2010. aasta kohtumäärus Pohotovosť, C-76/10, EU:C:2010:685, punktid 69 ja 70).

65 Asjaolu, et kõne all olevas krediidilepingus ei ole märgitud krediidi kulukuse aastamäära, võib olla otsustava tähtsusega riigisisese kohtu poolt läbiviidava analüüsi raames, tegemaks kindlaks, kas laenulepingu kulusid käsitlev tingimus, milles krediidi kulukuse aastamäära ei mainita, on sõnastatud selgelt ja arusaadavalt direktiivi 93/13 artikli 4 tähenduses. Juhul kui see nii ei ole, on siseriiklik kohus pädev hindama sellise tingimuse ebaõiglust direktiivi 93/13 artikli 3 tähenduses (vt selle kohta 16. novembri 2010. aasta kohtumäärus Pohotovosť, C-76/10, EU:C:2010:685, punktid 71 ja 72).

66 Tuleb lisada, et niisugune olukord, nagu põhikohtuasjas, kus kõnealune lepingutingimus sisaldab üksnes krediidi kulukuse aastamäära arvutamise matemaatilist valemit, millele ei ole lisatud tehte tegemiseks vajalikke andmeid, tuleb võrdsustada krediidi kulukuse aastamäära märkimata jätmisega laenulepingus.

67 Nimelt ei saa asuda seisukohale, nagu oleks tarbijal niisuguses olukorras täies ulatuses teada sõlmitava lepingu täitmise tingimused, millega ta lepingu sõlmimisel nõustub, ning kõik asjaolud, mis võivad tema kohustuse ulatust mõjutada.

68 Eelnevalt esitatud kaalutlusi arvestades tuleb vastata teisele küsimusele, et direktiivi 93/13 artikli 4 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et kui tarbijakrediidilepingus ei ole esiteks märgitud krediidi kulukuse aastamäära ja on ära toodud üksnes krediidi kulukuse aastamäära arvutamise valem, millele ei ole lisatud arvutuse tegemiseks vajalikke andmeid, ja teiseks, kui lepingus ei ole ära toodud intressimäära,

siis on niisugune asjaolu otsustav asjasse puutuva riigisisese kohtu läbiviidavas analüüsis selle kohta, kas tarbijakrediidilepingus sisalduvat krediidi kulukuse aastamäära käsitlevat tingimust tuleb pidada selle sätte mõttes selgelt ja arusaadavalt koostatuks.

Kohtukulud

69 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kaheksas koda) otsustab:

1. **Nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiivi 93/13/EMÜ ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes, koostoimes võrdväärsuse põhimõttega, tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus niisugused riigisisesed normid, nagu põhikohtuasjas kõne all olevad, mis ei luba tarbijakaitseühendusel üht tarbijat puudutavas maksekäsu kiirmenetluses tarbija huvides menetlusse astuda ja esitada maksekäsule vastulauset, kui tarbija ise ei ole maksekäsku vaidlustanud, juhul kui nendes riigisisestes normides on kehtestatud tarbijakaitseühenduste menetlusse astumisele liidu õigusel rajanevates vaidlustes ebasoodsamad tingimused kui üksnes riigisisesel õigusel rajanevates vaidlustes niisuguse ühenduse suhtes kehtivad menetlusse astumise tingimused; viimast tuleb kontrollida eelotsusetaotluse esitanud kohtul.**

2. **Direktiivi 93/13 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus niisugused riigisisesed õigusnormid, nagu on vaidluse all põhikohtuasjas, mis – nähes tarbija suhtes maksekäsu tegemise staadiumis ette müüja või teenuse osutaja ja tarbija vahel sõlmitud lepingus sisalduvate tingimuste ebaõigluse kontrolli – ühelt poolt annavad kohtuametnikule, kes ei ole kohtunik, pädevuse teha maksekäsk, ja teiselt poolt näevad ette, et tähtaeg, mille jooksul vastulause esitada tuleb, on piiratud viieteistkümne päevaga ning et vastulause peab olema sisuliselt põhistatud; vastuolu esineb juhul, kui niisugune omal algatusel kontroll ei ole ette nähtud maksekäsu täitmise staadiumis, mida tuleb kontrollida eelotsusetaotluse esitanud kohtul.**

3. **Direktiivi 93/13 artikli 4 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et kui tarbijakrediidilepingus ei ole esiteks märgitud krediidi kulukuse aastamäära ja on ära toodud üksnes krediidi kulukuse aastamäära arvutamise valem, millele ei ole lisatud arvutuse tegemiseks vajalikke andmeid, ja teiseks, kui lepingus ei ole ära toodud intressimäära, siis on niisugune asjaolu otsustav asjasse puutuva riigisisese kohtu läbiviidavas analüüsis selle kohta, kas tarbijakrediidilepingus sisalduvat krediidi kulukuse aastamäära käsitlevat tingimust tuleb pidada selle sätte mõttes selgelt ja arusaadavalt koostatuks.**

Allkirjad